

СТАНОВИЩЕ
НА НАУЧЕН ТРУД ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА
ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“

От: Доц. д-р Кристиян Шнорк Постаджиян, Нов български университет, ПН 8.4.
Театрално и филмово изкуство

Тема на дисертационния труд: „Влияние на 3D технологията при възприемане
на аудиовизуалните форми от зрителя“
Професионално направление 8.4.Театрално и филмово изкуство

Докторант: Деспот Себишки
Научен ръководител: Доц. д-р Елизавета Боева

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение.

Представеният дисертационен труд е в обем от 138 стр. текст, структурирани в увод, 5 глави и заключение. В рамките на работата са обособени приносите и използваните източници на информация. Приложения липсват. В структурно отношение работата на докторанта има логична и последователна структура. Самата тема е безспорно актуална и важна в две направления:

- В научно отношение темата не е много анализирана и има малко детайлни научни изследвания посветени на 3D технологиите и то в контекста на киноизкуството и тяхното влияние там. Поради тази причина темата заслужава внимание и е определено предизвикателство пред всеки изследовател.
- В научно-приложно отношение развитието на технологиите през последните десетилетия и все по-нарастващата необходимост от интерактивност на аудиовизуалното съдържание правят работата изключително приложна и важна, доколкото още от заглавието е поставен фокус върху възприемането и зрителя.

2. Точно формулирани цели и задачи на дисертацията

В увода на своя труд, докторантът Деспот Себишки поставя много конкретна цел, макар да трябва да отбележа, че от научна гледна точка тя следва да бъде по-обстойно представена – „как 3D филмът, Виртуалната реалност и 3D холограмата въздействат върху зрителя“. Задачите са сравнително ясно формулирани.

3. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература.

Деспот Себишки е режисьор и монтажист с богата практика. Това му позволява да проследи отблизо немалка част от проблемите, представени в дисертационния труд. В неговата практика е използвал нови технологии и смятам, че това му е позволило да добие много ясна представа за предизвикателствата пред навлизането на тези технологии в киното и телевизията.

По отношение на използваната литература смятам, че библиографията е изключително бедна. Особено неприятно впечатление прави, че най-актуалната литература е от 2015 год. Смятам това за крайно несериозно, предвид характера на темата, развитието на технологиите и изискванията за подобен тип научни текстове. Смятам, че авторът на текста е разчитал много повече на собственото си разбиране, наблюдение, професионална култура и знания и е игнорирал ролята на детайлния литературен обзор в процеса на създаване на дисертационен труд. Това особено проличава във втора глава „Теория на 3D филма и на холографския филм“.

Разгледаните в текста филми не са представени в отделна филмография.

4. Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд.

За изпълнение на първите две задачи от изследването авторът обобщава главно съществуващи данни. Безспорно интерес буди трета задача, посветена на влиянието на

3D филма върху човешкия мозък – тя е развита в трета глава на дисертацията. Представени са интересни факти и обстоятелства, но от изследователска гледна точка и предвид формулировката на самия дисертационен труд би било значително по-приносно тук да проличи личната авторска позиция, както и от изследователска гледна точка да се направи проучване, което да изведе ясни изводи и лични тези и те да бъдат представени в контекста на цялостното развитие на дисертацията.

Подобно очакване има и към пета глава, озаглавена „Тенденции и авторска разработка“. Представени са аргументи ЗА и ПРОТИВ 3D филмите на изтъкнати творци, но липсва личната теза на Деспот Себишки той съгласен ли е с тях. Смятам, че именно личното отношение на автора и собствения прочит, както и навлизането в детайлите зад посочените аргументи биха направили текста далеч по-значим в научно отношение. В сегашния си вариант този текст буди любопитство, но читателят остава в голяма степен неудовлетворен поради липсата на конкретика и ясно изразена авторска позиция, която да даде контекст на текста и развие ясна теза на дисертационния труд.

5. Въздействия на дисертационния труд върху външната среда.

В предоставените материали (дисертационен труд, автореферат, материали на дигитален носител) липсва информация за публикации по дисертационния труд, но има представени авторски творчески продукти, макар и без конкретно описание на целите, приложените похвати и конкретни приноси, вследствие от реализирането им. Добре би било всеки от тези продукти да бъде представен и анализиран в контекста на самия дисертационен труд – към момента те са по-скоро допълнение към описанието на активностите на докторанта, а не неразривно свързана част с труда му. Нещо повече, в няколко от заглавията на глави и точки се реферира към авторските разработки, което предполага тези връзки да са направени.

6. Общи впечатления.

Не познавам достатъчно добре авторът на дисертационния труд Деспот Себишки, но имам известни впечатления от работата му, които съм добил по време на вътрешната защита, както и на други негови изяви в рамките на департамент Кино, реклама и шоубизнес в НБУ. Докторантът оставя впечатление на компетентен професионалист, който познава добре технологиите и се вълнува от тяхното развитие и отражение върху телевизията и киното. Смятам това за важно, тъй като то предопределя и интересите му към разработване на научен труд и развитие на научна дейност. Смятам, че съвременната наука има нужда от добри практики, които доразвиват науката и в приложен аспект. Разбира се, това изисква много усилия и отдаденост.

В предходните точки от становището съм изтъкнал немалко бележки към труда на докторанта. Познавам пътя, по който измина дисертационния труд, усилията, които той положи в работата с различни научни ръководители по независещи от него и от реалния живот обстоятелства, видях и оценявам по достойнство преодолените трудности в работата на език, който не е майчин. Тези трудности не отказаха Деспот Себишки от разработването на дисертационен труд и преодоляването на всички посочени предизвикателства. Бих се радвал, разбира се, той да беше положил още усилия за усъвършенстване на дисертационния труд в посока преодоляване на посочените забележки.

Не мога да подмина без забележка нуждата от цялостен редакторски прочит на тезата. Още от съдържанието дори си личи недоброто форматиране и липсата на достатъчен за подобен тип работи фокус върху формата на представяне на текста – например, номерацията на страниците в съдържанието е напълно объркана. Вътре в самия текст има недовършени фрази. На немалко места прави впечатление и недостатъчно добре оформения терминологичен апарат.

Бих се радвал докторантът да отговори на следните въпроси по време на защитата:

- Как технологиите променят професиите в областта на киното и телевизията? Какви са очакваните от него професии на бъдещето в киноизкуството?

- Убива или развива фантазията 3D технологията и добавената реалност?

В заключение мога да обобщя, че имам редица бележки по работата на докторанта, смятам, че те са коректно описани и аргументирани. Паралелно с това не подценявам неговите усилия и значимостта на подобно изследване, както и потенциала за неговото развитие. Гласувам с ДА за присъждането на научна и образователна степен „доктор“.

8 септември 2023 год.

Доц. д-р Кристиян Постаджиян